

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Szturm de Sztrem Edward: Statystyka sadów owocowych = La Statistique des vergers

Źródło:

Kwartalnik Statystyczny Tom IV 1927 zeszyt 2, strony 325-326

Artykuł zdigitalizowany i udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

STATYSTYKA SADÓW OWOCOWYCH

Podane poniżej wyniki ankiety w sprawie sadów owocowych są właściwie drugą próbą ujęcia ilości i stanu sadów w Polsce i w poszczególnych jej rejonach.

Pierwsza „mała” ankieta przeprowadzona w 1925 roku (*Kwartalnik Statystyczny* r. 1926, zeszyt 2) chociaż opierała się na szczupłym materiale, jednakże z jednej strony dała wskazówki co do metod, które należy stosować przy takiego rodzaju ankietach, z drugiej strony dała pewne cyfrowe wyniki. Te cyfrowe ujęcia, dość niedokładne, jednakże nie były całkiem fałszywe; i w wielu wypadkach, co jest czasem nawet zadziwiającem, wykazują znaczną zgodność z wynikami „dużej” ankiety 1926 r. Ta zgodność stwierdza wogóle wiarygodność uzyskanych liczb.

Dość przytoczyć taki szereg liczb przeciętnych dla całej Polski.

	Według ankiety 1926 r.	Według ankiety 1925 r.
Na 1 ha przypada drzew owocowych	149	155

Na 100 drzew owocowych było:

	według ankiety 1926 r.	według ankiety 1925 r.
jabłoni	48,4	53
grusz	17,6	17
śliw	19,1	16
wiśni	6,5	6
czereśni	5,5	7
innych	2,9	1

Na 100 drzew owocowych było owocujących:

	według ankiety 1926 r.	według ankiety 1925 r.
jabłoni	75	65
grusz	79	
śliw	77	80
wiśni	80	
czereśni	81	

Naturalnie wyniki ankiety 1926 r. należy uważać za ściślejsze (naskutek większej liczby i dla większości rejonów w Polsce odpowiedzi na ankietę), i podane wyżej liczby, dotyczące stosunku poszczególnych rodzajów drzew w sadach oraz stosunku drzew owocujących do ogółu, należy uważać za dość blisko odpowiadające rzeczywistości.

Ponieważ na podstawie rozumowań i wyliczeń, które są opisane niżej, można szaco-

wać powierzchnię sadów owocowych w całej Polsce na 245 000 hektarów, opierając się na przytoczonych wyżej liczbach drzew na ha i stosunku rodzajów drzew między sobą, możemy w przybliżeniu określić liczbę drzew owocowych według rodzajów, a mianowicie:

jabłoni	17 690 tys.	moreli	184 tys.
grusz	6 634 „	brzoskwiń	111 „
śliw	7 002 „	morw	74 „
wiśni	2 396 „	orzechów	737 „
czereśni	2 027 „		

Razem drzew owocowych w Polsce 36 855 000. Zaś według danych poprzedniej ankiety szacowaliśmy liczbę drzew owocowych na 34 000 000. W tem jest drzew rodzących:

jabłoni	13 268 tysięcy
grusz	5 241 „
śliw	5 392 „
wiśni	1 917 „
czereśni	1 642 „
razem 27 460 tysięcy	

Produkcja owoców główniejszych rodzajów normalnie może osiągnąć 14¹/₂ milionów q, czyli około 50 kg rocznie na głowę ludności. Wśród drzew rodzących spora liczba przypada na drzewa powyżej 30 lat wieku. Przytem najmłodszym względnie jest drzewostan jabłoni (67% ogółu drzew owocujących przypada na drzewa młodsze od 30 lat). Dalej następują grusze (61% młodszych). Czyli, można powiedzieć, że wśród ziarnkowych tylko około 1/3 stanowią drzewa starsze. Drugą grupę stanowią pestkowe, gdzie około połowy przypada na starsze drzewa (śliw niżej 30 lat było — 53%, wiśni — 57% i czereśni 51%).

Dane te już dają możliwość zorientowania się co do wartości handlowej sadów w tych lub innych rejonach, co do możliwości przystosowania sadownictwa do potrzeb eksportu i t. p.

Działy dalej opracowane i dotyczące odmian owoców oraz innych kwestyj sadownictwa zarówno w pierwszej jak i drugiej ankiecie dają już całkiem jasny pogląd na stan sadów owocowych i horoskopy na przyszłość.

EDWARD SZTUM DE SZTREM.
Naczelnik Wydziału Statystyki Rolnej i Cen

LA STATISTIQUE DES VERGERS

Les résultats de l'enquête au sujet des vergers, présentés ci-dessous, sont le second essai de déterminer le nombre et l'état des vergers en Pologne et dans ses différentes régions.

La première petite enquête effectuée en 1925 (*Revue Trimestrielle de Statistique*, année 1926, fascicule 2) quoique basée sur des matériaux bien restreints a donné d'une part certaines indications quant aux méthodes, que l'on doit employer pour les enquêtes de ce genre et d'autre part elle a obtenu certains résultats numériques. Ces données, quoique pas trop exactes, n'étaient pas entièrement dépourvues de valeur et dans plusieurs cas, ce qui est même étonnant, elles sont conformes aux résultats de la grande enquête de l'année 1926. Cette conformité prouve qu'en général les chiffres obtenus sont véridiques.

Il suffit de citer certaines moyennes pour la Pologne entière.

	D'après l'enquête de 1926	D'après l'enquête de 1925
Nombre d'arbres fruitiers par <i>ha</i>	149	155

Pour cent arbres fruitiers nombre de:

	d'après l'enquête de 1926	d'après l'enquête de 1925
Pommiers	48,4	53
Poiriers	17,6	17
Pruniers	19,1	16
Cerisiers	6,5	6
Bigarreautiers	5,5	7
Autres	2,9	1

Pour cent arbres fruitiers nombre d'arbres fructifiants:

	d'après l'enquête de 1926	d'après l'enquête de 1925
Pommiers	75	65
Poiriers	79	
Pruniers	77	80
Cerisiers	80	
Bigarreautiers	81	

Naturellement les résultats de l'enquête de 1926 doivent être considérés comme plus exacts (vu les réponses plus nombreuses à l'enquête et l'augmentation du nombre des régions envisagées) et les chiffres présentés ci-dessus, concernant la proportion des différentes espèces d'arbres dans les vergers et la proportion des arbres fructifiants par rapport au total des arbres, sont assez conformes à la réalité.

D'après les observations et les calculs,

exposés ci-dessous, on peut estimer que la superficie des vergers dans la Pologne entière est de 245 000 *ha*; se basant sur le nombre des arbres par hectare et sur les proportions des différentes espèces d'arbres, mentionnés ci-dessus, nous pouvons déterminer approximativement le nombre des arbres fruitiers d'après les espèces, notamment:

Pommiers	17 690 mil.	Abricotiers	184 mil.
Poiriers	6 634 "	Pêchers	111 "
Pruniers	7 002 "	Mûriers	74 "
Cerisiers	2 396 "	Noyers	734 "
Bigarreautiers	2 027 "		

Le total des arbres fruitiers en Pologne est de 36 855 000. D'après les données de l'enquête précédente nous avons estimé le nombre des arbres fruitiers pour 34 000 000.

Les chiffres des arbres fructifiants sont les suivants:

Pommiers	13 268 milliers
Poiriers	5 241 "
Pruniers	5 392 "
Cerisiers	1 917 "
Bigarreautiers	1 642 "
Total	27 460 "

La production des fruits des principales espèces peut atteindre dans des conditions normales 14½ millions de q. c. à d. environ 50 *kg.* par an par personne. Une grande partie des arbres fructifiants appartient aux arbres âgés de plus de 30 ans. Parmi tous les arbres fructifiants les pommiers sont relativement les plus jeunes—67% d'entre eux ont moins de 30 ans. La seconde place quant à l'âge occupent les poiriers (61%). On peut affirmer qu'à peu près 1/3 des arbres portant des fruits à pépin appartient aux arbres plus âgés. Le second groupe est composé d'arbres portant des fruits à noyau, presque la moitié de ce groupe appartient aux arbres plus âgés (au-dessous de 30 ans il y avait: 53% de pruniers, 57% de cerisiers et 51% de bigarreautiers.

Les chiffres sommaires cités ci-dessus permettent de s'orienter quant à la valeur commerciale des vergers dans les différentes régions du pays et quant à la possibilité d'adopter notre arboriculture aux besoins de l'exportation.

Les chapitres suivants, concernant les qualités des fruits cultivés et autres questions relatives à l'arboriculture permettent de nous fournir une idée exacte de l'état des vergers en Pologne et d'en prévoir le développement à l'avenir.

EDOUARD SZTUM DE SZTREM